

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ARTVİN HOPA BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	19

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu	3
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Hatalı Kaydedilen Amortismanlar (TL)	10
Tablo 9: Yıl Sonu Mali Duran Varlıklar	12

KISALTMALAR

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

LTD: Limited

ŞTİ: Şirketi

ÜFE: Üretici Fiyatları Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması
2. Yazılım Giderlerinin Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi
3. Mali Duran Varlıkların İlgili Hesaplara Eksik ve Hatalı Kaydedilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
2. Belediyenin Borç Stokunun Kanundaki Sınırları Aşması
3. Taşınmazların Mevzuata Uygun Olarak Kiralanmaması
4. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Hopa Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 16 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilebilmektedir.

Hopa Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı birimler Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü; Başkan Yardımcısına Bağlı Birimler İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, İtfaiye Müdürlüğü, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Konuk Evi Müdürlüğüdür. Meclis üyelerinden görevlendirilen bir başkan yardımcısı bulunmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçi statüsünde personel istihdam edilmektedir. Belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	160	14
Sözleşmeli Personel	10	5
Kadrolu İşçi	80	115
Geçici İşçi	0	0

Toplam	250	134
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	0	0

Belediyenin hissedarı olduğu bir adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe, belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Hopa Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Hopa Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0	16.809.860,77	4.510.000,00	21.319.860,77	23.333.091,73	571.769,04	0
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0	3.106.652,00	0	3.106.652,00	4.266.777,33	464.874,67	0
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0	14.462.533,50	18.200.000,00	32.662.533,50	30.900.427,15	1.762.106,35	0
04	Faiz Giderleri	0	4.500.000,00	100.000,00	4.600.000,00	4.521.611,90	78.388,10	0
05	Cari Transferler	0	996.194,30	2.500.000,00	3.496.194,30	2.957.106,67	539.087,63	0
06	Sermaye Giderleri	0	18.851.259,43	(-) 11.210.000,00	7.641.259,43	5.767.226,45	1.874.032,98	0
07	Sermaye Transferleri	0	0	0	0	0	0	0
08	Borç Verme	0	0	0	0	0	0	0
09	Yedek Ödenek	0	4.273.500,00	0	4.273.500,00	*(4.210.000,00)	63.500,00	0
Toplam			63.000.000,00	14.100.000,00	77.100.000,00	71.746.241,23	5.353.758,77	0

*4.210.000,00 TL personel gideri yedek ödenekten karşılanmıştır.

Hopa Belediyesine 2022 mali yılı bütçesi ile öngörülen ödenek toplamı 77.100.000,00

TL olmuştur. Yıl içinde 71.746.241,23 TL bütçe gideri yapılmış, 5.353.758,77 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	6.795.127,50	9.057.821,61	892.429,88	8.165.391,73	120,17
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.300.847,50	7.293.001,35	4.929,60	7.288.071,75	78,36
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	1.811.775,00	4.154.650,00	0	4.154.650,00	229,31
05- Diğer Gelirler	38.968.650,00	56.247.018,44	171,10	56.246.847,34	144,34
06- Sermaye Gelirleri	6.123.600,00	3.334.488,51	106.915,97	3.227.572,54	52,71
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler					
Toplam	63.000.000,00	80.086.979,91	1.004.446,55	79.082.533,36	125,53

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri %125,53 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler yüksek oranda, sermaye gelirleri ise beklenenden düşük oranda (%52,71) gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	21.319.860,77	23.333.091,73	109,44
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.106.652,00	4.266.777,33	137,34
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	32.662.533,50	30.900.427,15	94,61
04- Faiz Gideri	4.600.000,00	4.521.611,90	98,30
05- Cari Transferler	3.496.194,30	2.957.106,67	84,58
06- Sermaye Giderleri	7.641.259,43	5.767.226,45	75,47
07- Sermaye Transferleri	0	0	0
08- Borç Verme	0	0	0
09- Yedek Ödenekler	4.273.500,000	*(4.210.000,00)	98,51
Toplam	77.100.000,00	71.746.241,23	93,06

*4.210.000,00 TL personel gideri yedek ödenekten karşılanmıştır.

Belediye başlangıç ödeneği 63.000.000,00 TL olarak belirlenmiş ancak, yıl içerisinde yapılan ekleme ve düşme işlemleri sonrasında toplam yıl sonunda 77.100.000,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılında bütçe giderleri %93,06 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri yüksek düzeylerde; diğer gider kalemleri ortalama düzeyde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	2.469.414,74	3.783.502,98	9.057.821,61	53,21	139,40
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.020.774,07	4.369.393,85	7.293.001,35	8,67	66,91
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	390.000,00	930.903,50	4.154.650,00	138,69	346,30
Diğer Gelirler	20.378.926,73	29.874.635,34	56.247.018,44	46,60	88,27
Sermaye Gelirleri	1.202.816,12	814.904,40	3.334.488,51	(-) 32,25	309,19
Toplam	28.461.931,66	39.773.340,07	80.086.979,91	39,74	101,36
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)			1.004.446,55		
Net Toplam	28.461.931,66	39.773.340,07	79.082.533,36	39,74	98,83

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 11.311.408,41 TL'lik (%39,74) artış göstermiştir. 2022 yılında ise bir önceki yıla göre 39.309.193,29 TL'lik (%98,83) artış gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	13.444.965,82	15.805.733,41	23.333.091,73	17,56	47,62
SGK Devlet Prim Giderleri	2.465.165,49	2.946.065,88	4.266.777,33	19,51	44,82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.255.246,98	11.834.500,87	30.900.427,15	15,40	161,10
Faiz Giderleri	3.094.027,52	4.617.728,39	4.521.611,90	49,25	-2,08
Cari Transferler	607.490,91	886.421,71	2.957.106,67	45,92	233,60
Sermaye Giderleri	20.523.540,21	12.790.110,07	5.767.226,45	-37,68	-54,90

Sermaye Transferleri	0	0	0		
Toplam	50.390.436,93	48.880.560,33	71.746.241,23	-2,99	46,78

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 22.865.680,90 TL (%46,78) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde önemli olarak mal alım ve hizmet giderlerinde 19.065.926,28 TL'lik (%161,10), cari transferlerde ise 2.070.684,96 TL'lik (%233,60) artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre, bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 80.395.917,33 TL, Faaliyet Geliri 75.235.915,32 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise -5.160.002,01 TL olarak gerçekleşmiştir.

Hopa Belediyesinin hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Hopa Belediyesi Pers. Ltd. Şti.	100,000,00	100,000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Belediyenin muhasebe kayıt işlemleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle

sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İdare kontrol ortamına yönelik; kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırlarının tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiş, ancak "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları bütün personeli kapsayacak şekilde yapılmamıştır.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmiş ancak çalışmalar yetersizdir.

Risk değerlendirme standartlarına yönelik; stratejik plan zamanında yayımlanmış, idare

performans programı hazırlanmamıştır. İdare tarafından hiçbir iç kontrol riski belirlenmemiş ve risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol faaliyetleri standartlarına yönelik; İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuş, yetki devirlerinde mevzuata uyulmuş, yapılan görevlendirmelerde “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

Ancak, İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiş, ön mali kontrol yönergesi hazırlanmamış ve ön mali kontrol sistemi kurulmamıştır.

Bilgi ve iletişim standartlarına yönelik; İdare faaliyet raporu 06.04.2023 tarihinde Belediye Meclisinde kabul edilmiş, ancak yayımlanmamıştır. Raporun iç kontrol ve performans bilgisine yönelik bölümleri yeterli bilgi içermemektedir. Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının hazırlanmadığı görülmüştür.

İzleme Standartlarına yönelik; İdare iç kontrol sistemi değerlendirilmemekte ve iç denetim birimi kurulmadığından iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Artvin Hopa Belediyesinin 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması

Hopa Belediyesinin amortisman işlemlerinin incelenmesi neticesinde, bazı varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazı varlıkların kaydı olmadığı halde amortisman ayrıldığı

görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dahil kamu idarelerince muhasebe sistemine dahil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Bu Yönetmelik'e istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde maddi duran varlıklar için ayrılacak amortisman süreleri ve oranları belirlenmiştir.

Belirtilen Yönetmeliğin 202 ve 203'üncü maddelerinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi için kullanılacağı, ayrılan amortisman tutarlarının ise muhasebeleştirilmesinin bu hesaba alacak 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

252 Binalar Hesabı alt kodlarındaki aşağıda görülen varlıklar ile ayrılan amortisman tutarlarında hatalı kayıtlar bulunmaktadır,

Tablo 8: Hatalı Kaydedilen Amortismanlar (TL)

Hesap Kodu	Hes Ad	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
252.xx.xx.01.99	Diğer	0,00	118.481,37	-118.481,37
252.xx.xx.09.99	Diğer	429.325,32	0,00	429.325,32

Belediye tarafından Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun amortisman işlemlerinin yapılması ve düzenli takip edilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla 252 Binalar Hesaplarında bulunan varlıklar için hiç amortisman ayrılmaması ve kayıtlı olmayan varlıklar için amortisman ayrılması sebebiyle mali tablolarda yer alan 257 Birikmiş Amortismanlar ve 630 Giderler Hesaplarında hataya neden olduğundan mali tablolarda yer alan bu hesapların gerçek durumu yansıtması sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; 2023 yılı itibari ile amortisman tutarlarının düzeltilindiği ve takibinin yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir. Ancak, 2022 yılı sonu itibari ile ilgili hesaplar

ve mali tablolar hatalı bilgi içermektedir. Bundan böyle, amortisman kayıtlarının doğru takibinin yapılması ve mali tabloların doğru bilgiyi vermesi sağlanmalıdır.

BULGU 2: Yazılım Giderlerinin Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

Maddi olmayan duran varlık niteliğinde olan ve iktisadi değer taşıyan muhtelif bilgisayar yazılımlarının 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde; bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için 260 Haklar Hesabının kullanılacağı, aynı Yönetmeliğin 214'üncü maddesinde; hakların maliyet bedellerinin kullanılacakları süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılacağı ifade edilmiştir. 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde ise; maddi olmayan duran varlıklar ve özel tükenmeye tabi varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir. Haklar Hesabında takip edilen maddi olmayan duran varlıkların tamamı için hesaplara alındığı yıl sonunda amortisman ayrılması gerekmektedir.

İdare tarafından gerçekleştirilmiş olan 94.485,00 TL'lik bilgisayar yazılımı alımı 260 Haklar Hesabına kaydedilmeyerek 630 Giderler Hesabı aracılığı ile giderleştirilmiş ve söz konusu yazılımlar için amortisman ayrılmamıştır. Bu durum, 260 Haklar Hesabı ile 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının mali tablolarda 94.485,00 TL tutarında eksik görünmesine sebep olmuştur.

Kamu idaresi cevabında; 2023 yılından itibaren muhasebe kayıtlarına işlenmesi konusunda gerekli özen ve hassasiyetin gösterileceği belirtilse de, 2022 yılı sonu itibariyle Haklar Hesabı ile Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve mali tablolar hatalı tutarlar göstermektedir.

Bundan böyle bilgisayar yazılımı alımlarının 260 Haklar Hesabında izlenmesi ve mali tablolara doğru veri aktarılması sağlanmalıdır.

BULGU 3: Mali Duran Varlıkların İlgili Hesaplara Eksik ve Hatalı Kaydedilmesi

İdarenin tamamına sahip olduğu veya ortağı olduğu şirketlerdeki sermaye tutarları ile

mali tablolarda kayıtlı sermaye payı tutarları arasında uyumsuzluk bulunmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile ilgili “*Hesabın niteliği*” başlıklı 178’inci maddesinde;

“*Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır*” denilmektedir.

Aynı Yönetmelik’in 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile ilgili “*Hesabın niteliği*” başlıklı 181’inci maddesinde;

“*Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır*” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararların 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Hopa Belediyesi Personel Ltd. Şti.’nin kuruluşunda ödenen 100.000,00 TL sermaye payının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmediği, diğer yandan 317.433,14 TL tutarın, sehven 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı yerine 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Yıl sonu itibariyle 240 ve 241 kodlu ilgili hesapların bakiyeleri aşağıdaki şekilde olması gerekmektedir.

Tablo 9: Yıl Sonu Mali Duran Varlıklar

Hes. Kod	Hesap Adı	Tutar
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	3.806.264,64
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	100.000,00
	TOPLAM	3.906.264,64

İdarenin şirketteki 100.000,00 TL sermaye tutarını hiç muhasebeleştirilmemesi, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmesi gereken toplam 317.433,14 TL tutarın sehven 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında muhasebeleştirilmesi nedeniyle, 2022 yılı mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 317.433,14 TL eksik, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 217.433,14 TL fazla bilgi oluşmuştur.

Kamu idaresi cevabında; bulgu konusunda eksik ve hatalı kaydedilen Mali Duran Varlıklar Hesabına ilişkin gerekli düzeltme işleminin 2023 yılı içerisinde yapıldığı ve bundan sonraki dönemlerde muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak kaydedileceği belirtilmiştir. Ancak, 2022 yılı mali tablolarında Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 317.433,14 TL eksik, Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 217.433,14 TL fazla bilgi oluşmuştur. Bundan böyle, Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının ve mali tabloların doğru bilgiyi vermesi sağlanmalıdır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

Belediyenin vadeli mevduat hesaplarına tahakkuk eden faizlerin 600 Gelirler Hesabına net olarak kaydedildiği, banka tarafından faiz geliri üzerinden yapılan stopajın muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Bilanço İlkeleri*" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; bütün varlıkların, yabancı kaynakların ve öz kaynakların bilançoda gayrisafi değerleriyle gösterileceği, "*Gayri Safilik İlkesi*" başlıklı 39'uncu maddesinde; gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedileceği belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "*Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri*" başlıklı 6'ncı maddesinin (a) bendinde; kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemlerinin tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izleneceği; gelir ve gider hesaplarının, bütçe ile ilgili

olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabının işleyişinin anlatıldığı 57'nci maddesinde; idarenin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarlarının bu hesaba, tevkifat tutarlarının ise 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Buna göre, tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan brüt tutar üzerinden 600 Gelirler Hesabında, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630 Giderler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; faaliyet dönemi içinde elde edilen tüm faiz gelirlerinin net tutar üzerinden muhasebeleştirildiği, banka tarafından stopajı yapılan vergi tutarlarının 600 Gelirler Hesabı ve 630 Giderler Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; 2023 yılından itibaren tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600.05.01.09.03 "Gelirler Hesabında", buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630.03.04.03.01 "Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler Hesabında" muhasebeleştirilmesi işlemine başlandığı ve bundan sonraki dönemlerde de kayıtların mevzuata uygun olarak yapılmasının sağlanacağı belirtilmektedir.

Ancak, mevduat faizlerinin hatalı olarak net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi nedeniyle 2022 yılı sonu mali tablolarında 600 Gelirler Hesabı ve 630 Giderler Hesabı olması gerekenden daha düşük görünmektedir. Bundan böyle, Gelirler Hesabı ve Giderler Hesabının ve mali tabloların doğru bilgiyi vermesi sağlanmalıdır.

BULGU 2: Belediyenin Borç Stokunun Kanundaki Sınırları Aşması

Belediyenin borç stokunun 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirtilen sınırın üstünde olduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Borçlanma*" başlıklı 68'inci maddesinin (d) bendinde, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı ve belirtilen usûl ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk

Ceza Kanunu'nun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

21.02.2005 tarihli Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü yazısına göre, belediyelerin toplam borç stoklarını belirlemek amacıyla Hazine Müsteşarlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü), ilgili Sosyal Sigortalar Kurumu il müdürlüğü, İller Bankası Genel Müdürlüğü, ilgili vergi dairesi müdürlüğü ve ilgili diğer idareler ile piyasaya ve personeline olan borçlarının tespit edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde muhasebe kayıtları üzerinden yapılan hesaplama göre, Belediyenin borç stokunun 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirtilen sınırın üstünde olduğu anlaşılmaktadır. Belediyenin 2021 yılı sonu bütçe geliri olan 39.773.340,07 TL'ye, %36,20'lik yeniden değerlendirme oranı uygulandığında Hopa Belediyesinin 2022 yılı borç stok tavan tutarı 54.171.289,18 TL olmaktadır. Belediyenin 2022 yıl sonu bilançosuna göre 77.073.610,81 TL borcu bulunmaktadır. Mevcut borç stokunun, anılan mevzuat hükmüne göre borçlanma sınırının üstünde olduğu görülmektedir.

Belediye'nin gelecek dönemlerde yüksek faiz giderleriyle karşılaşmaması ve mali yapısının verimli sürdürülebilmesi için 5393 sayılı Belediye Kanunu'ndaki borçlanma sınırlarına dikkat edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmazların Mevzuata Uygun Olarak Kiralanmaması

İdarenin bazı taşınmazlarının kira sözleşmeleri, süresi bitmesine rağmen yeniden ihale yapılmadan encümen kararıyla yenilenmekte ve bu şekilde taşınmazların kira süreleri uzatılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34'üncü maddesinde; taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamanın, süresi üç yılı geçmemek üzere taşınmaz kiralanmasına karar vermenin belediye encümeninin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

01.01.1984 tarihinde yürürlüğe giren 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesinde; belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'a göre yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 64'üncü maddesinde; kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresinin, on yıldan çok olamayacağı, ancak bazı hususi durumlarda bu sınırın aşılabileceği belirtilmiş, süre uzatımı ile ilgili herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile kiralama işlemleri hakkında yeni düzenlemeler getirilmiştir. Kanun'un 339'uncu maddesinde; kamu kurum ve kuruluşlarının hangi usul ve esaslarla yapılmış olursa olsun konut ve çatılı işyeri kiralamalarında Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. 347'nci maddesinde ise belirli ve belirsiz süreli kira sözleşmelerinin sona ermesine ilişkin şartlara yer verilmiştir. Buna göre; belirsiz süreli kira sözleşmelerinde, kiracı her zaman, kiraya veren ise kiranın başlangıcından on yıl geçtikten sonra, genel hükümlere göre fesih bildiriyle sözleşmeyi sona erdirebilecektir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediye encümeni tarafından kiraya verilmesi kararlaştırılan ancak süre uzatımları yoluyla belirsiz kira sözleşmesine dönüşen kiralamaların, 10 yıllık sürenin sonunda fesih yoluyla sonlandırılabilmesi anlaşılmaktadır.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 83 adet taşınmazın encümen kararıyla kiraya verildiği tespit edilmiştir. Söz konusu taşınmazların 2886 sayılı Kanun'da belirtilen şekliyle yeniden ihale suretiyle kiraya verilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre, taşınmazların 3 yıla kadar belediye encümeni kararıyla ve 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale yapılarak kiraya verilmesi mümkündür. Kira süresi biten taşınmazlar için yeniden kiralama ihalesine çıkılması sağlanmalıdır.

BULGU 4: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih ve 28510

---

sayılı Resmi Gazete’de “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik’e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi’nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin tahsiline yönelik herhangi bir işlem yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, Belediye tarafından 2022 yılı içerisinde altyapı geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahsilatın yapılmaması Belediyenin ilgili gelirden mahrum kalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle söz konusu gelirlerin tahsiline yönelik gerekli işlemler yapılmalıdır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'na Aykırı Olarak Belediye Taşınmazlarının Kiraya Verilmesi	2015	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus kısmen devam ettiğinden 2022 yılı raporunda da bulgu konusu yapılmıştır.